

СЛУЖБА БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

**ДЕРЖАВНА НАУКОВА УСТАНОВА
«ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»**

**ДЕРЖАВНА
НАУКОВА
УСТАНОВА**

**ІНСТИТУТ
МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ
ОСВІТИ**

**ІНСТИТУТ СЛУЖБИ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНОГО ЮРИДИЧНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО**

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
СЛУЖБОВО-БОЙОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
СИЛ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ**

Матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної конференції
(м. Харків, 24 квітня 2025 року)

Випуск № 4

м. Харків
2025 р.

УДК 351.74-057.36
А 43

*Рекомендовано до видання Вченою радою
Інституту СБУ Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого
(протокол № 41 від «09» травня 2025 року)*

Редакційна колегія:

Червяков О.І., канд. юр. наук;
Корчагін М.В., кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент;
Пономарьов В.О., доктор філософії з фізичного виховання і спорту;
Грохольський В.П., канд. юр. наук, доцент;
Даль А.Л., канд. юр. наук;
Веліков С.Г.

Редакційна колегія вважає за доцільне повідомити, що не всі положення і висновки окремих авторів є безперечними. Разом з тим, їх публікація здійснюється з метою забезпечення плюралізму наукової думки і публічного обговорення.

Матеріали друкуються мовою оригіналу. За виклад, зміст і достовірність матеріалів, а також використання наукових джерел без відповідного посилання відповідають автори.

Актуальні питання забезпечення службово-бойової діяльності сил сектору безпеки і оборони: матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної конференції, м.Харків, 24 квітня 2025 року. м. Харків: 2025. 375 с.

У збірнику представлено матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної конференції, присвяченій обговоренню та вирішенню низки проблемних питань, забезпечення службово-бойової діяльності сил сектору безпеки і оборони України. Зокрема тези доповідей та виступів стосувались впровадження досвіду та стандартів армій країн-членів НАТО, удосконаленню рівня тактичної, вогневої, спеціальної фізичної та медико-тактичної підготовки у процесі підготовки персоналу для сектору безпеки і оборони України; міжвідомчої взаємодії у діяльності сил сектору безпеки і оборони та посилення комунікаційних зв'язків; удосконалення системи безпеки та захисту для об'єктів критичної інфраструктури України; забезпечення психологічної підтримки та гендерної рівності у діяльності сил сектору безпеки і оборони України під час виконання оперативно-службових та/або службово-бойових завдань

Видання адресоване представникам сектору безпеки і оборони України, вченим, науковим та науково-педагогічним працівникам, здобувачам освіти, а також іншим особам, до предмету зацікавленості яких відносяться порушені теми.

© Служба безпеки України, 2025
© Інститут Служби безпеки України
Національного юридичного університету імені
Ярослава Мудрого, 2025

Чередниченко О.Ю. ЕВОЛЮЦІЯ ПРАВОВОГО ІНСТРУМЕНТАРІЮ ЩОДО ЗАВОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ГЕНДЕРНО ЗУМОВЛЕНОМУ НАСИЛЬСТВУ В УКРАЇНІ.....	366
Черненко Т.В. СВЯЩЕННИЙ ФРОНТ ПРОТИ ЕМАНСІПАЦІЇ: ГЕНДЕРНІ СТЕРЕОТИПИ РПЦ У СТРАТЕГІЇ ІНФОРМАЦІЙНОЇ АГРЕСІЇ РФ.....	369
Topchylo A., Kerdyvar V. PECULIARITIES OF USING ART THERAPY TECHNIQUES IN THE PSYCHOLOGICAL RECOVERY OF SECURITY AND DEFENSE SECTOR PERSONNEL WHO HAVE BEEN INJURED.....	373

rosijskyj-informacziynyj-korabel-pishov-na%25E2%2580%25A6-naratyvy-propagandy-pid-chas-povnomasshtabnoyi-vijny.pdf (Дата звернення 12.04.2025)

2. У Росії ухвалили закон про заборону «пропаганди чайлдфрі». – Укрінформ. Мережевий ресурс. // URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-world/3926272-u-rosii-uhvalili-zakon-pro-zaboronu-propagandi-cajldfri.html>

3. Вишневецька Т. 100-150 тисяч за вагітність ще у школі: що вигадав Кремль для відновлення населення. – Фокус. Мережевий ресурс. // URL: <https://focus.ua/uk/world/700144-dopomoga-vagitnim-shkolyarkam-proponuyut-viplati-u-rf>

4. Брендон Г. Фундаменталістська ідеологія «руського міра» та його термінове засудження. - Πολυμερώς και πολυτρόπος. Мережевий ресурс // URL: https://www.polymerwsvolos.org/2022/03/04/fontamentalistiki_ideologia_russki_mir/

5. Шумило С. В. «Православний шахідизм» та неоязичницька теологія війни московського патріарха Кіріла // Радіо Свобода. Мережевий ресурс. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/kyrylo-hundyayev-russky-my-ideolohiya-viyny/32054793.html>

Anna TOPCHYLO

postgraduate student National University of Civil
Protection of Ukraine
Scientific Supervisor

Valentyn KERDYVAR

PhD, Head of the Educational and Research
Laboratory of Extreme and Crisis Psychology of the
Educational and Research Institute of Management
and Security of the National University of Civil
Protection of Ukraine

PECULIARITIES OF USING ART THERAPY TECHNIQUES IN THE PSYCHOLOGICAL RECOVERY OF SECURITY AND DEFENSE SECTOR PERSONNEL WHO HAVE BEEN INJURED

In the realities of the war on the territory of Ukraine, the personnel of the security and defense sector face daily physical and psychological challenges that lead to constant physical and psychological overload. In addition to performing their assigned tasks, they are subjected to constant targeted shelling by the insidious and cruel enemy, which results in our employees being wounded and suffering numerous injuries. For the purpose of effective recovery, it is important for psychologists in the security and defense sector to use comprehensive methods of rehabilitation and psychological support, among which various art therapy techniques occupy a special place.

Art therapy is an effective method of psychological recovery of the wounded, especially in conditions of stress, anxiety and physical rehabilitation. It combines creative techniques that promote emotional, cognitive and physical recovery of the wounded.

Emotional recovery occurs by reducing stress and anxiety, as the creative process helps injured members of the security and defense sector to relax and distract from negative thoughts and anxiety. Art therapy promotes the expression of emotions through creativity, which is especially useful for those who have difficulty verbalizing their feelings after trauma and reducing depression, as art makes it possible to find meaning and inspiration even in difficult life situations.

Many art therapy techniques combine exercises for the development of fine motor skills - painting, clay modeling, working with kinetic sand or coffee therapy help to improve the mobility of hands and fingers. It stimulates sensory perception - tactile interaction with materials (paints, clay, sand) helps to restore sensations after injuries. Formation of new neural connections - contributes to the faster recovery of brain functions after traumatic brain injuries.

Classes with elements of art therapy improve the psycho-emotional state of the wounded. It reduces the level of aggression, as working with art allows them to release negative emotions in a safe way. Art therapy develops self-confidence, as wounded personnel see the result of their work, which helps them to feel control over their lives and restore self-esteem and improves communication. Group art therapy sessions help create a supportive environment for communication.

Art therapy is very effective in cognitive rehabilitation. It improves concentration, namely, requires concentration and promotes the development of cognitive skills. Through art therapy, creative thinking is activated, which allows to find new ways of expression and adaptation to new conditions of life after injuries, as well as the development of patience and endurance. Art helps to develop planning skills and gradual work towards achieving a goal.

In the area of social adaptation, group art therapy sessions help to establish contact with colleagues and other wounded in strengthening social ties. Art therapy exercises reduce the feeling of isolation, art creates a comfortable space for communication and interaction, and improves emotional support. Art therapy helps to create a community where people can support each other.

The art therapy methods used in the process of psychological recovery of wounded security and defense sector personnel are quite diverse.

One of the non-standard but interesting methods of psychological recovery is coffee therapy and painting with coffee. These techniques not only help reduce stress levels, but also contribute to improving the emotional state, restoring cognitive functions and socializing employees after traumatic events.

Coffee therapy is an art therapy method that uses the aroma, taste, texture, and ritual of coffee to achieve psychological balance. This practice combines sensory stimulation and body-oriented activities that help relieve stress, improve mood, and stabilize emotional state. The main benefits of coffee therapy include: a calming effect - the smell of coffee helps to relax and improve mood; restoration of fine motor skills - painting with coffee helps to improve hand-eye coordination in those who have suffered injuries; emotional relief - through creativity, the wounded can express their feelings without the need for verbalization.

Working with kinetic sand. Kinetic sand is a special material that has a pleasant texture and easily takes on various shapes. The use of kinetic sand in rehabilitation helps to: relax the nervous system through tactile stimulation, develop fine motor skills in case of injuries or loss of hand sensitivity, reduce anxiety and stress due to the meditative effect of working with sand.

Painting and color therapy is a creative painting process that allows wounded members of the security and defense sector to express their emotions through colors and shapes. Particularly useful are: abstract painting, which allows for the release of emotions without strict limitations. Working with color, which affects the psycho-emotional state.

Clay modeling or clay therapy helps rescuers not only develop fine motor skills but also work with emotional stress. Benefits: restoration of sensory perception after injuries, relief of aggression and anxiety through physical contact with the material, building self-confidence through the creation of finished products.

Music therapy, listening to and creating music, has a positive effect on a person's psychological state. The use of music therapy helps to reduce stress and improve mood, regulate heart rate and breathing, and create a state of inner harmony.

We can conclude that art therapy is an effective method of recovery for security and defense personnel who have been injured. It promotes emotional recovery, improves motor and cognitive functions, helps to cope with stress and adapt to civilian life. The use of coffee therapy, kinetic sand, painting, clay therapy and music therapy allows wounded employees to return to active work and restore psychological balance faster. The inclusion of art therapy methods in comprehensive rehabilitation is an important step towards the full recovery of our heroes from the security and defense sector.

References:

1. Kerdyvar V.V. Rol psykholoha u pidtrymstsi ta vidnovlenni psykholohichnoho zdorovia spivrobitnykiv DSNS Ukrainy pislia vykonання завдан za pryznachenniam v umovakh viiny. Aktualni pytannia psykholohichnoho zabezpechennia diialnosti Natsionalnoi politsii ta zakladiv vyshchoi osvity MVS Ukrainy [Tekst] : materialy VI mizhvidom. nauk.-prakt. Kruhloho stolu (Kyiv, 18 kvit. 2024 r.) / [redkol.: V. V. Cherniei, S. D. Husariev, S. S. Cherniavskyi ta in.]. – Kyiv : Nats. akad. vnutr. Sprav, 2024. S. 82-85
2. Ovsianikova, Ya. (2023). Psykholohichna reabilitatsiia uchasykiv boiovykh dii zasobamy artterapii. U S. M. Myronets (Red.), Vektory sotsialnoi, orhanizatsiinoi ta ekonomichnoi psykholohii. S. 186–189
3. Ovsianikova Ya. O., Kerdyvar V. V. Artterapiia yak odyz iz metodiv roboty z viiskovosluzhbovtsiamy. Zabezpechennia psykholohichnoi dopomohy v sektori bezpeky ta oborony Ukrainy: zbirnyk tez dop. II Vseukr. Mizhvid. psykhol. forumu (m. Kyiv, 30 travnia 2023 r.). Kyiv: DNDI MVS Ukrainy, 2023 S. 153
4. Platonov V.M. Aktualni problemy psykholohichnoho suprovodu diialnosti fakhivtsiv DSNS Ukrainy. Vyklyky sohodennia ta mozhlyvi rishennia. Aktualni problemy diialnosti skladovykh sektoru bezpeky i oborony Ukrainy (do 10-oi richnytsi stvorennia Natsionalnoi hvardii Ukrainy) :tezy Vseukrainskoi naukovo-praktychnoi konferentsii (24 zhovtnia 2024 roku). Kharkiv: Vyd-vo NANHU, 2024. S. 685-687.